

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 16. september 2025

Orientering nr. 17/2025

§ 6-nævnets afgørelse: Færøsk WTO-medlemskab er en mulighed

Den 10. januar 2025 aktiverede landsstyret og regeringen tvistløsningsnævnet efter § 6 i hjemmestyreloven for at afklare juridisk, om færøsk medlemskab i eget navn af Verdenshandelsorganisationen WTO er foreneligt med Færøernes forfatningsmæssige status (se Orientering nr. 02/2025). Nævnet er den 10. september 2025 kommet med sin afgørelse. Sagen er afgjort af nævnets tre højesteretsdommere, der konkluderer at: *”... det efter vores opfattelse [er] foreneligt med Færøernes forfatningsmæssige status, hvis Færøerne af regeringen, jf. grundlovens § 19, gives adgang til at blive medlem af WTO i eget navn som et særskilt toldområde”*. Statsministerens pressemeddelelse af 10. september 2025 med link til nævnets afgørelse kan læses [her](#).

Lagmanden udtalte samme dag bl.a.: *”Jeg glæder mig over, at § 6-nævnet er enig i landsstyrets juridiske konklusion om, at et færøsk medlemskab i eget navn af WTO er foreneligt med Færøernes forfatningsretlige status. Samtidig ærgrer det mig, at sagen er trukket så meget i langdrag på grund af en fejltolkning i det danske justitsministerium. Jeg håber, at denne sag vil føre til, at man fra dansk side holder lidt igen med at træffe kategoriske, ensidige konklusioner om, hvad Færøernes forfatningsretlige stilling tillader eller ikke tillader.”* På Facebook understregede lagmanden, at afgørelsen i hans øjne ikke ændrer ved Færøernes behov for øgede udenrigspolitiske beføjelser: *”At vi nu kan få medlemskab i Verdenshandelsorganisationen WTO, er en milepæl ... Men Højesteret fastslår også, at Færøerne stadig ikke kan blive medlem i eget navn af internationale organisationer for selvstændige lande. Vores udenrigspolitiske beføjelser er på den måde uændrede. Hvis vi skal have adgang til flere frihandelsaftaler gennem f.eks. EFTA, er det stadig nødvendigt at etablere os som et selvstændigt land i fællesskab med Danmark.”*

Lagmanden har endvidere tilkendegivet i medierne, at landsstyret snarest vil tage kontakt til regeringen for at opnå Danmarks samtykke til, at Færøerne ansøger WTO om medlemskab. Statsminister Mette Frederiksen udtalte i pressemeddelelsen af 10. september 2025 bl.a.: *”Jeg er meget glad for, at der er en vej frem for at imødekomme Færøernes stærke ønske om medlemskab af WTO i eget navn. Vi håbede netop på, at § 6-nævnet ville kunne finde en løsning, og fra regeringens side vil vi bistå Færøerne på enhver tænkelig måde, der kan lette vejen til færøsk medlemskab hurtigst muligt. Den her proces er et godt eksempel på, at vi sammen går nye veje i samarbejdet i rigsfællesskabet.”*

Landsstyrekvinde for udenrigs- og erhvervsanliggender og forkvinde for Tjóðveldi, Sirið Stenberg, udtalte bl.a. på Facebook den 10. september 2025, at afgørelsen, ud over at være en sejr, viste, *“... hvor meget vi i virkeligheden skal kæmpe for det, som vi ved, er rigtigt ... Men det ser også ud til i afgørelsen, at man fra dansk side prøver at sætte nogle begrænsninger for, hvad vi kan og ikke kan. Og dem bliver vi selvfølgelig nødt til at forsøge at udfordre ... Vi skal arbejde videre med at blive et selvstændigt land, for det er der, vi får fjernet alle hindringerne, så Færøerne kan agere frit i hele verden.”* Tidligere landsstyremand for udenrigs- og erhvervsanliggender og Tjóðveldis tidligere formand, Hogni Hoydal, skrev samme dag på Facebook: *“Den danske højesteret siger ja*

til det, som det danske justitsministerium og den danske regeringsmagt har sagt nej til i mere end 12 år. ... Nu er dette vundet – og nu går vi efter større sejre: At bestemme selv og blive en selvstændig nation i verden.”

På dagen for offentliggørelsen af nævnets afgørelse opfordrede Sambandsflokkurins formand, Bárður á Steig Nielsen, og partiets næstforkvinde, Anna Falkenberg, på Facebook, bl.a. “... *alle de partier, som nu vil udmelde Færøerne af rigsfællesskabet, til at genoverveje situationen, for afgørelsen i dag viser, at vi kan det, vi vil i riget. Vi har Danmark med os.*” I et indlæg skrev partiet bl.a. også, at: “... § 6-nævnets konklusion viser, at rigsfællesskabet er rummeligt og moderne ... tidligere har det lydt fra andre politiske partier, at rigsfællesskabet begrænser os for meget – men § 6-nævnets afgørelse viser det modsatte, nemlig at vi kan modernisere os inden for rigsfællesskabet.”

Lagmanden: Et selvstændigt Færøerne i et nyt fællesskab med Danmark

Under besvarelse af mundtlige spørgsmål i Lagtinget den 10. september 2025 bad det nyligt genindtrådte lagtingsmedlem, Erling Eidesgaard (Tjóðveldi), om en status på arbejdet med at få ændret Færøernes forfatningsmæssige stilling. Han spurgte herunder, hvornår lagmanden forventer forhandlinger med Danmark, og om lagmanden har en deadline for, hvornår Færøerne skal have opnået status som et selvstændigt land. I sit svar henviste lagmanden til, at han og det øvrige landsstyre på rigsmødet i sommer havde præsenteret den danske regering for “*de ønsker, som fem af seks færøske partier står bag, om en ordning, der giver Færøerne udenrigspolitiske beføjelser og bygger på et samarbejde mellem ligestillede, selvstændige lande i et fællesskab*” (se Orientering nr. 13/2025). Lagmanden bekræftede, at der er dialog på embedsmandsniveau som forberedelse til politiske møder forhåbentlig i indeværende år med henblik på, at sagen kan afklares i denne valgperiode. Vigtigst er dog, at: “... *vi gør det ordentligt, så vi får en god aftale for Færøerne, der giver os alle de udenrigspolitiske beføjelser, som vi – og ikke mindst vores erhvervs- og eksportsektor – har behov for. Men samtidig har det for mange af os betydning, at vi også kan bibeholde de rettigheder, som vi har i dag*”. Afslutningsvist understregede lagmanden endnu engang, at man fortsat ønsker at være i et fællesskab med Danmark og ønsker at: “*Kong Frederik fortsat skal være konge på Færøerne. Den danske krone skal fortsat være valutaen på Færøerne, osv. Men det drejer sig om, at vi skal have et anderledes fællesskab med Danmark – et ligeværdigt fællesskab ... hvor vi er et selvstændigt land.*”

Sambandsflokkurins lagtingsmedlemmer fremhævede under debatten, at man, som hidtil, ikke vil sætte sig ved forhandlingsbordet, hvis løsrivelse fra Danmark er målet. § 6-nævnets afgørelse blev fremhævet som et bevis for, at det lader sig gøre at være ligestillede inden for rigsfællesskabets rammer, og man fandt det fortsat uklart, hvad det er, partierne bag det nationale kompromis egentlig er enige om (se bl.a. Orientering nr. 13/2025 og Temaorientering nr. 02/2025.)

Formand for reformudvalget: ”Nærliggende at begynde i toppen”

Landsstyrets beslutning om at nedsætte et reformudvalg (se Orientering nr. 16/2025) har givet anledning til både spørgsmål, ris og ros til lagmanden fra pressen, oppositionen m.fl. Direktør i erhvervsinvesteringsfonden Framtak, Ben Arabo, er udpeget som formand for udvalget, der består af i alt otte politisk udpegede repræsentanter fra den færøske forsknings- og uddannelsessektor, fagforeninger og erhvervslivet samt fra centraladministrationen. Formændene for Sambandsflokkurin, Fólkaflokkurin og Miðflokkurin bakker op om intentionerne bag initiativet, herunder at udvalget bør sidde over flere valgperioder mhp. at opnå brede politiske aftaler, men kritiserer samtidig, at arbejdet med reformer og effektiviseringer af den offentlige sektor forankres i et udvalg og ikke er igangsat langt tidligere.

Udvalgets formand Ben Arabo bebudede allerede ifm. nedsættelsen af udvalget, at han ved kortlægningen af mulige effektiviserings- og sparetiltag i det offentlige system, finder det “*nærliggende at begynde i toppen*” (red.: i centraladministrationen). På spørgsmål fra KVF, om udvalget agter at behandle spørgsmålet om forhøjelse af pensionsalderen, svarede Ben Arabo, at “*det forslag blev behandlet, inden udvalget blev nedsat*” og som sådan “*ligger klar*”. Landsstyrekvinden for finansanliggender, Ruth Vang (Framsókn), gentog i et

interview med KVF dagen før, at reformudvalget blev nedsat, at en forhøjelse af pensionsalderen er noget, koalitionen bliver nødt til. *"Ellers har vi ingen coalition."*

Meningsmåling: Færingerne er splittede om fiskeriaftalen med Rusland

Landsstyremand for fiskeri- og infrastrukturanliggender, Jóhan Christiansen, tilkendegav den 29. august 2025, at landsstyret agter at forhandle med Rusland om en forlængelse af den eksisterende fiskeriaftale for 2026. En meningsmåling foretaget af Spyr.fo og bragt i online-mediet in.fo den 13. september 2025, viser, at 40 pct. af færingerne siger ja til, at Færøerne skal have en fiskeriaftale med Rusland, og 39 pct. siger nej. Målt ud fra politisk tilhørsforhold ses desuden, at 24 pct. af vælgerne, der stemmer på partier i koalitionen, går ind for en aftale, mens 57 pct. er imod. 19 pct. svarer "ved ikke". Blandt vælgere, der stemmer på partier i oppositionen, går 54 pct. ind for en aftale, mens 26 pct. er imod. 20 pct. svarer "ved ikke". Tilslutningen blandt vælgerne til en aftale med Rusland er lavest i hovedstadsområdet og højest på Nordøerne, og modstanden mod en aftale er højst i Tórshavn og på Suðuroy.

Meningsmåling: Klart flertal for ret til abort indtil 12. graviditetsuge

I en meningsmåling foretaget af Spyr.fo og bragt i online-mediet in.fo den 12. september 2025 svarer et klart flertal – 57 pct. – af færingerne ja til spørgsmålet: "Støtter du, at abort skal være op til den enkelte kvinde at beslutte indtil 12. graviditetsuge?" Meningsmålingen viser også, at støtten til fri abort er størst blandt centrum-venstrepartiernes vælgere, blandt vælgerne i hovedstaden og blandt kvinderne. Modstanden findes især hos de konservative partiers vælgere og på Nordøerne. Ser man på landsstyrepartiernes vælgere, er i alt 84 pct. for, 9 pct. imod, og 7 pct. ved ikke. Blandt oppositionspartiernes vælgere er 37 pct. for, 54 pct. imod, og 9 pct. ved ikke.

Da Lagtinget i maj 2024 stemte om et forslag fra landsstyret om fri abort indtil 12. graviditetsuge, var 15 for og 15 imod, hvorved forslaget faldt (se Orientering nr. 09/2024). Ifølge online-mediet in.fo har medlem af Lagtinget fra Sambandsflokkurin, Eiðdis Hartmann Niclasen, oplyst, at der blandt lagtingsmedlemmer fra såvel oppositionen som koalitionen arbejdes på at genfremsætte et lovforslag om fri abort.

Tidligere lagmand Kaj Leo Holm Johannesen genopstiller ikke

Tidligere lagmand, Kaj Leo Holm Johannesen (Sambandsflokkurin), meddelte den 10. september 2025, at han efter mange år i færøsk lands- og kommunalpolitik ikke genopstiller ved næste valg til Lagtinget. Kaj Leo Holm Johannesen, der er ramt af en autoimmun sygdom, har engageret sig i arbejdet for at skabe bedre vilkår for kørestolsbrugere og personer med handicap på Færøerne. Han har tilkendegivet, at han vil fortsætte dette arbejde samt arbejde for andre gode sager uden at være partipolitisk.